

Nyhet från greppa.nu

Satsning krävs på ärt och åkerböna

Foto: Bert Hagren

Flera andra EU-länder stödjer sin inhemska baljväxtodling ekonomiskt, vilket inte sker i Sverige.

EUs animalieproduktion bygger på en stor andel importerat proteinfoder, främst sojamejöl från Sydamerika. Importen av sojamejöl har ökat dramatiskt det senaste halvsekle, medan baljväxtodlingen minskat. En ökad satsning på baljväxter skulle göra EU mindre beroende av importerat proteinfoder.

Den globala efterfrågan på proteinfoder förutspås öka ytterligare under de närmaste åren. En viktig anledning är att allt fler människor i Kina och Indien går från en övervägande vegetabilisk kost till att äta mer kött, framför allt kyckling och fläsk.

Inom EU har köttproduktionen ökat från 17 till 43 miljoner ton de senaste 50 åren. Produktionen av fläsk och kyckling har ökat mest. Även konsumtionen av dessa köttslag har ökat under samma period, både totalt och per capita. Europeisk svin- och kycklingproduktion är spannmålsbaserad. Detta innebär att två tredjedelar av Europas spannmålsareal används för odling av foder till framför allt grisar och fjäderfä.

KÄLLA: Bues, A., Preißel, S., Moritz Reckling, M., Zander, P., Kuhlman, T., Topp, K., Watson, C., Lindström, K. & Stoddard, F. (2013). *The environmental role of protein crops in the new common agricultural policy*. European Parliament. Directorate General for Internal Policies. Policy Department B: Structural and Cohesion Policies.

[LÄS MER >>](#)

PÅ SAMMA TEMA:

[2013-06-18 >>](#)

Allt om inhemskt proteinfoder på ny sida

[2013-02-01 >>](#)

Låt 101 proteingrödor blomma

[2012-03-02 >>](#)

Tjurkalvar växte bra på närodlat proteinfoder

[2011-11-10 >>](#)

Baljväxter minskar utsläppen av växthusgaser

greppa näringen

Baljväxter på 1,8 procent av arealen

Alla djur behöver en viss mängd protein. För att klara proteinbehovet till EUs växande animalieproduktion har importen av sojamjöl ökat dramatiskt under de senaste 50 åren, från 2–3 miljoner ton till över 35 miljoner ton. Under samma period har odlingen av baljväxter minskat från 4,7 procent till 1,8 procent av EUs åkerareal.

Det finns flera förklaringar till att odlingen av spannmål inom EU har varit framgångsrik. Övergången till höstsådd är en, tillgången till billig mineralgödsel en annan. Framgångsrik växtförädling och god tillgång till bekämpningsmedel har medfört att avkastningen av höstvetete har ökat med 150 kg per år och hektar under en lång följd av år. Tyvärr har växtförädlingen inte varit lika framgångsrik för baljväxter, där har avkastningsökningen varit marginell den senaste 50-årsperioden. Höstvetete avkastar ungefär dubbelt så mycket som sojabönor i Europa. I USA är genomsnittsavkastningen av höstvetete och sojabönor ungefär lika stor.

Odling av baljväxter har många fördelar från miljösynpunkt, vilket framgår av tabellen nedan. Tabellen indikerar också att avkastningen för ärter är ett problem ur svensk synvinkel.

Tabell. Jämförelse av miljöeffekter från odling av ärter i Europa och från odling av sojabönor i Sydamerika. Jämförelse per kg produkt. (Modifierad tabell från Bues et al., 2013).

	Energi åtgång %	Avgång av växthusgaser %	Eutrofiering %	Försurning %
Sverige ¹	-70	Ingen skillnad	Ingen skillnad	Ingen skillnad
Sverige ²	-78	-57	-50	-87
Frankrike ³	-64	-44	-17	-57

¹ Cederberg & Flysjö, 2004, ² Eriksson et al., 2005, ³ van der Werf et al., 2005.

Flera tänkbara styrmedel

I en ny rapport från Europaparlamentet konstateras att med höjda priser på både mineralgödselkväve och på importerat sojamjöl märks ett större intresse för att odla baljväxter. Men med nuvarande skillnader i avkastning, mätt i kg per ha, mellan spannmål och baljväxter måste det till andra åtgärder för att få fart på baljväxtodlingen i Europa. Rapporten tar upp flera tänkbara åtgärder, däribland finansiellt stöd till baljväxter. Det kan motiveras politiskt genom att odling av baljväxter ökar den biologiska mångfalden och bidrar till att minska avgången av växthusgaser. En annan tänkbar åtgärd är skatt på mineralgödsel. Utöver politiskt stöd till baljväxtodlingen bör både forsknings- och rådgivningsinsatser öka väsentligt.

Svenska reflektioner

Sverige har ungefär samma självförsörjningsgrad vad gäller proteinfoder som övriga länder inom EU. Cirka 70 procent av proteinfodret till svensk animalieproduktion importerar. Under senare år har många initiativ startats för att minska andelen importerat proteinfoder, till exempel proteintipset (www.proteintipset.se). Men i motsats till flera EU-länder, till exempel Frankrike och Finland, finns det i vårt land inget bidrag för odling av baljväxter.

[Christian Swensson](#)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Redaktör:
Berit Haggren
0470-692 00
berit@haggren.eu

Foto: Janne Andersson

EU:s produktion av fläsk- och kycklingkött har ökat kraftigt.

Foto: Janne Andersson

På två tredjedelar av Europas spannmålsareal odlas foder.

Foto: Anna Hagerberg

Baljväxtodling innebär mindre utsläpp av växthusgaser och ökad biologisk mångfald.